

Příklady dobré praxe v ČR

Během šetření v jednotlivých krajích, krajských městech a bývalých okresních městech bylo identifikováno několik příkladů dobré praxe v různé fázi jejich rozpracovanosti:

1. Úspěšně realizované projekty

V rámci této analýzy bylo identifikováno 246 úspěšně implementovaných projektů. I přesto, že v rámci šetření se nemuselo podařit identifikovat všechny již realizované projekty a řada projektů je průřezových, tedy zasahujících do jedné a více oblastí, umožňuje toto shrnutí určitý náhled na prioritu směřování implementace konceptu Smart city/Region z hlediska jejich cílového zaměření. Následující tabulka prezentuje tyto projekty v rozdělení dle jednotlivých (převažujících) tematických oblastí.

Identifikované úspěšně implementované projekty		
Oblast	počet	četnost
Inovace a rozvoj podnikání	3	1 %
ICT a efektivní správa území	110	45 %
Udržitelná energetika	13	5 %
Udržitelná mobilita	76	31 %
Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji	15	6 %
Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby	16	7 %
Vzdělávání a sport	5	2 %
Kultura a cestovní ruch	8	3 %
Celkem	246	100 %

Z přehledu je patrné, že lze vymezit dvě podstatné oblasti, kam směřovala pozornost měst/krajů při implementaci SC/R, a to oblast ICT a efektivní správy území (110 projektů; 45 % z celkově identifikovaných úspěšně realizovaných projektů) a Udržitelné mobility (76; 31 %). Ostatní oblasti jsou zastoupeny již výrazně menším počtem projektů, konkrétně Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby (16; 7 %), Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji (15; 6 %); Udržitelná energetika (13; 5 %); Kultura a cestovní ruch (8; 3%); Vzdelávání a sport (5; 2 %) a Inovace a rozvoj podnikání (3; 1 %).

Příklady dobré praxe z již realizovaných projektů:

Chytrý parkovací systém
<i>Benešov</i>
<i>Udržitelná mobilita</i>
<p>Řidiči přijíždějící do centra Benešova už nemusí bloudit a hledat volné parkovací místo. Pomáhá jim v tom nový chytrý parkovací systém, který automaticky rozpozná, kde je volno a řidiče na něj pomocí informačních tabulí nebo aplikace v mobilním telefonu či tabletu navede.</p> <p>Každé parkovací místo na Masarykově náměstí, Malém náměstí a v Tyršově ulici je osazeno senzorem, který odesílá bezdrátově informaci o tom, zda je parkovací místo obsazeno. V Benešově je instalováno celkem 155 parkovacích senzorů. Sensory jsou napájeny baterií, která zajistí jejich provoz po dobu 10 let. Informace o stavu parkovacího místa jsou odeslány do centrální databáze a z ní na informační tabule. Současně jsou zobrazeny na veřejně přístupné webové stránce www.smart4city.cz.</p> <p>Inovativní na projektu je i vedle klasické platby mincemi s vrácením přeplatku možnost modernějšího způsobu platby, a to bezkontaktní platební kartou či aplikací v telefonu nebo tabletu. Mobilní aplikace Smart4City – Parkování je určena pro chytré telefony s operačním systémem iOS a Android, které je možné bezplatně stáhnout z App Store a Google Play. Aplikace připomene uživateli, kdy bude končit doba, za kterou zaplatil, a zároveň umožní parkovné prodloužit bez nutnosti vracet se k vozidlu. Doklad za parkování přijde uživateli do e-mailu, aplikace má možnost souhrnného měsíčního daňového dokladu, zobrazí všechny parkoviště v mapě a dokáže také navigovat na vybrané parkoviště. Aplikace umožňuje platbu až ze tří zadaných bankovních platebních karet až pro tři zadané státní poznávací značky aut.</p> <p>Uživatel, který má svůj účet na www.smart4city.cz, může po zadání hesla kontrolovat provedené platby, stáhnout a vytisknout daňové doklady za zaplacené parkovné. Daňový doklad může být vydán za jednotlivá parkování nebo jako souhrnný měsíční daňový doklad (úspora nákladů především pro živnostníky).</p> <p>Městská policie získává lepší informovanost o provozu na parkovišti a může efektivněji kontrolovat zaplacení parkovného. Tento způsob placení parkovného lze nyní použít nejen v Benešově, ale i v Kolíně, Poděbradech a dalších městech.</p> <p>Systém má i sekundární benefit využití pro město nejen snížením administrativní zátěže, ale i získáním statistických informací o využití jednotlivých parkovacích míst. Tyto podklady umožňují městu kvalifikovanější plánování, např. vyhodnocení, zda počet míst pro hendikepované občany je dostatečný, zda výběr peněz za parkování odpovídá obsazenosti parkoviště, zda kapacita parkovišť odpovídá skutečné potřebě občanů a návštěvníků.</p> <p>Dodavatelem systému byla firma SPEL a.s., která zajistila i financování. Město mělo možnost zkušebního provozu s následnou volbou koupě systému.</p>

Komplan - sociální služby v mobilní aplikaci

<i>Litoměřice</i>

<i>Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby</i>

<p>Mobilní aplikace „Komplan“ rychle a přehledně poradí občanům jak vyřešit složitou životní situaci, které sociální služby město Litoměřice nabízí, nebo kde hledat pomoc a na koho se obrátit. Město Litoměřice tak pokračuje ve zkvalitňování služeb, kdy chce občanům všech věkových kategorií zpřístupnit potřebné informace. Město nadále zprostředkovává informace o sociálních službách jak v tištěné podobě, tak i na webových stránkách, nově však i mobilní aplikaci. V mobilní aplikaci se nalézá sekce „Chci poradit“, v níž občan vyplní formulář a následně se mu objeví kontakty na pracovníky odboru sociálních věcí a zdravotnictví městského úřadu, kteří mu pomohou problém řešit. Dále zde občan může nalézt například kalendář akcí, aktuality, mapu sociálních služeb, kompletní přehled jak řešit životní situace dotýkající se sociální oblasti a další. Údaje v aplikaci jsou stále aktuální díky propojení s webovými stránkami Komunitního plánování. „Komplan“ je možné stáhnout na všechny typy operačních systémů chytrých telefonů.</p>

2. Aktuálně realizované projekty

Bylo identifikováno 97 aktuálně realizovaných (doposud však nedokončených) projektů. Následující tabulka prezentuje tyto projekty v rozdělení dle jednotlivých tematických oblastí.

Identifikované aktuálně realizované projekty		
Oblast	Počet	četnost
Inovace a rozvoj podnikání	10	10 %
ICT a efektivní správa území	27	28 %
Udržitelná energetika	12	12 %
Udržitelná mobilita	43	44 %
Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji	4	4 %
Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby	0	0 %
Vzdělávání a sport	0	0 %
Kultura a cestovní ruch	1	1 %
Celkem	97	100 %

V současnosti jsou realizovány (ovšem ještě nedokončeny) projekty opět především ve dvou oblastech a to Udržitelná mobilita (43; 44 %) a ICT a efektivní správa území (27; 28 %). Oproti kategorii již úspěšně realizovaných projektů je patrný nárůst podílu projektů v oblasti Udržitelné mobility. Taktéž, v oblasti Udržitelné energetiky a Inovace a rozvoj podnikání (10; 10 %) je pozorovatelných nárůst ve struktuře jednotlivých tematických oblastí ve srovnání s úspěšně realizovanými projekty. Již méně zastoupené jsou projekty v oblasti Životního prostředí a udržitelného hospodaření s přírodními zdroji (4; 4 %) a Kultury a cestovního ruchu (1; 1 %). Nebyl identifikován žádný projekt v oblasti Zdravotnictví, bezpečnosti a sociálních službách a Vzdelávání a sportu.

Příklady dobré praxe z aktuálně realizovaných projektů:

RUGGEDISED
Brno
Oblast: průřezové
<p>Projekt RUGGEDISED je součástí programu Horizon 2020 přijatý Evropskou unií. RUGGEDISED sdružuje 6 evropských měst: Rotterdam, Glasgow, Umeu, Gdaňsk, Parmu a Brno. Po dobu pěti let budou tato města spolupracovat a sdílet zkušenosti při implementaci chytrých řešení v oblasti sociálních, ekonomických, environmentálních otázek, které vedou k celkovému zlepšení kvality života ve městě. Brno vybere vhodnou brownfieldovou lokalitu a účelná řešení pro přeměnu daného místa na nízko-energetickou čtvrť s udržitelnou městskou dopravou. Přeměny vybrané městské části budou reagovat na potřeby občanů s ohledem na ekologii a udržitelnost daného místa. Cílem projektu je změnit města dle potřeb občanů díky využití moderních technologií a postupů. V průběhu projektu RUGGEDISED Brno vypracuje investiční plán aplikovaný ve vybrané lokalitě, který v roce 2022 začne spolu s dalšími partnery realizovat.</p>

Chrudim součástí Úmluvy starostů a primátorů
Chrudim
Oblast: Udržitelná energetika
<p>Město Chrudim je možné uvést jako dobrý příklad schopnosti propojovat koncept Smart City na již implementované koncepty. Jedním z kroků v tomto procesu bylo i připojení se města k Úmluvě starostů a primátorů. Ta je iniciativou Evropské komise ke snížení emisí CO₂ a představuje závazek signatářských měst a obcí překročit v energetické oblasti cíle energetické politiky EU při snižování emisí CO₂ a to prostřednictvím posilování energetické účinnosti a produkováním a využíváním čistější energie. Vstup města Chrudim do iniciativy byl potvrzen schválením Zastupitelstva města dne 21. 9. 2015. Město svým přistoupením k této iniciativě navazuje na předchozí činnosti zaměřující se na zvýšení kvality životního prostředí a zdraví obyvatel, stejně tak strategické dokumenty města. V této souvislosti vytvářené projekty a strategie se zaměřují zejména na sektory, které město může svými aktivitami ovlivnit. Jde o sektory budov, především v majetku města, veřejného osvětlení, a dopravy. Aktivity se týkají především snížení spotřeby paliv a energie, využití spolupráce s dalšími iniciativami pro udržitelnou energetiku, projekty připravované v rámci konceptu Smart Cities, projekty ve vazbě na strategii adaptace na změnu klimatu a podpory činností a informovanosti v sektoru domácností a služeb, které probíhají pravidelně v rámci projektu Zdravého města. Podrobnější informace lze nalézt na webové stránce http://www.chrudim.eu/pakt-starostu-a-primatoru-ve-meste-chrudim/d-8265</p>

3. Připravované projekty

V rámci analýzy bylo identifikováno 145 připravovaných (ve fázi teprve ideových návrhů, případně již částečně rozpracovaných) projektů. Následující tabulka prezentuje tyto projekty v rozdělení dle jednotlivých tematických oblastí.

Identifikované připravované projekty (ideové návrhy, částečně rozpracované)		
Oblast	počet	četnost
Inovace a rozvoj podnikání	3	2 %
ICT a efektivní správa území	44	30 %
Udržitelná energetika	16	11 %
Udržitelná mobilita	44	30 %
Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji	21	14 %
Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby	14	10 %
Vzdělávání a sport	3	2 %
Kultura a cestovní ruch	0	0 %
Celkem	145	100 %

Jako podstatné oblasti, kde směřuje pozornost při implementaci SC/R se jeví oblast ICT a efektivní správy území (44 projektů; 30 % z celkově identifikovaných připravovaných projektů) a Udržitelné mobility (44; 30 %). Již méně jsou zastoupeny oblasti Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji (21; 14 %), Udržitelná energetika (16; 11 %) a Zdravotnictví, bezpečnost a sociální služby (14; 10 %). Oblastmi, kde se nepodařilo identifikovat významnější počet projektů, jsou Inovace a rozvoj podnikání (3; 2 %), Vzdelávání a sport (3; 2 %). V oblasti Kultury a cestovního ruchu nebyl identifikován žádný projekt.

Příklady dobré praxe z připravovaných projektů:

Pokrytí kraje sítí internetu věcí
<i>Moravskoslezský kraj</i>
<i>Oblast: ICT a efektivní správa území</i>
Zpřístupnění technologie sítí internetu věcí ve městech a obcích pro široké využití, umožňující levnou a automatizovanou komunikaci systémů a koncových zařízení a umožňující online monitoring, ovládání a řízení současně při zajištění vysoké bezpečnosti využívaných dat.

Nízkouhlíkové řešení logistiky odpadů
<i>Praha</i>
<i>Oblast: Životní prostředí a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji</i>
<p>Předmětem projektu bude nalézt nové inovativní řešení svozu odpadu z firemních provozoven na Praze 1, které zajistí optimalizaci svozu odpadů od samotného nahlášení jejich vzniku až po jejich konečný svoz. Projekt bude realizován v rámci centra hl. m. Prahy s využitím nízkoemisních, nízkouhlíkových a bezhlučných vozidel, přičemž nebude představovat emisní zátěž (škodliviny, hluk) pro okolní městské části při odvozu odpadu k dalšímu zpracování.</p> <p>Vedle výše uvedeného popisu vybraných příkladů zajímavých projektů je možné nacházet inspiraci a příklady dobré praxe i v jiných městech. V následujících tabulkách jsou prezentovány ty příklady, které byly identifikovány na základě <u>sebeevaluace</u> jednotlivých měst/krajů.</p> <p>Měštům/krajům, pro ověření získaných informací během řízených rozhovorů, byly zaslány „karty měst“. V rámci tohoto kroku v procesu řešení výzkumu, bylo požádáno o ohodnocení jednotlivých SC/R projektů v městě/kraji a identifikaci příkladů dobré praxe nebo i těch projektů, které mají potenciál být příkladem dobré praxe. Takto identifikované a shromážděné SC/R projekty u jednotlivých měst a krajů jsou uvedeny v následující tabulce, a to i v členění dle oblastí implementace.</p>